

Aan de leden van de gemeenteraad

datum 24 oktober 2023
uw brief/kenmerk
zaaknummer 305472
behandeld door Ellen Smit
betreft Raadsbrief stand van zaken decentralisaties Sociaal Domein
bijlage(n)

Geachte leden van de gemeenteraad,

De begroting voor 2024 is in overleg met uw raad zo compact mogelijk gehouden. In voorgaande jaren werd de begroting ook gebruikt om u bij te praten over onder andere de stand van zaken met betrekking tot de belangrijkste wetten in het sociaal domein; de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en de Wet Schuldhulpverlening. Het hanteren van de nieuwe planning en controle cyclus en een daarmee aangepaste begroting, vraagt dus om een heroriëntatie op de informatievoorziening richting uw raad. Omdat het college u graag op de hoogte blijft houden, is deze raadsbrief opgesteld waarin u wordt geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar en waarin we vooruitblikken op het komende jaar.

Jeugdhulp

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar geweest?

Voor de jeugdhulp is lange tijd ingezet op het versterken van de samenwerking in de Rijnstreek. Begin dit jaar is geconcludeerd dat de gewenste samenwerking niet haalbaar was. Gelukkig was het voor de gespecialiseerde jeugdhulp mogelijk om te blijven samenwerken in Holland Rijnland verband en kon ook het Jeugd- en gezinsteam Nieuwkoop worden gecontinueerd.

Lokale jeugdhulp door het JGT

Lokaal is ingezet op het bieden van goede, toegankelijke en betaalbare jeugdhulp. Het jeugd- en gezinsteam Nieuwkoop functioneert inmiddels bijna 10 jaar en is stabiel en deskundig. Inwoners kunnen binnen maximaal 2 weken terecht en waar mogelijk start de behandeling ook binnen het Jeugd- en gezinsteam. Als specialistische zorg nodig is, wordt die ingezet. Bij wachttijden wordt zoveel mogelijk in overbruggingszorg voorzien. In Nieuwkoop ontvangt 9% van de kinderen gespecialiseerde jeugdhulp. Het gemiddelde in de regio ligt op 11%. De inzet van een pedagogisch hulpverlener vanuit het team op de scholen in Nieuwkoop wordt als waardevol ervaren en wordt doorgezet. Naast deze inzet wordt de samenwerking tussen huisartsen en het JGT in Nieuwkoop versterkt. Hierdoor kan vaak een beter hulpaanbod worden gedaan en wordt de specialistische jeugdzorg ontzien.

Tot slot is regionaal ingezet op het verminderen van uithuisplaatsingen, het voorkomen van

De wettelijke publicaties vindt u op overheid.nl. Abonneer u via www.overheid.nl/berichten-over-uw-buurt.

Gemeente Nieuwkoop	Telefoon:	14 0172 (geen netnummer nodig)
Bezoekadres:	Postadres:	
Klant Contact Centrum, Teylersplein 1	Postbus 1	info@nieuwkoop.nl
2441 LE Nieuwveen	2460 AA Ter Aar	www.nieuwkoop.nl

Volg de gemeente op Facebook: <https://facebook.com/GemeenteNieuwkoop> of twitter: <https://twitter.com/gemnieuwkoop>

wachttijsten bij jeugdbescherming en de transformatie van de gesloten jeugdhulp.

Wat gaan we doen in 2024?

In 2024 wordt vanuit de regio vooral ingezet op het verminderen van wachttijden bij de gespecialiseerde jeugdhulp en beheersing van de kosten. Op dit moment is echter nog niet bekend hoe de uitwerking van de Hervormingsagenda eruit gaat zien en wat hiervan de (financiële) consequenties zijn. Hoewel er vanuit de regio sterk wordt ingezet op goede en betaalbare jeugdhulp, zullen we ook in 2024 te maken krijgen met een kostenstijging. Deze wordt vooral veroorzaakt door een stijging van lonen. Binnenkort ontvangt u een uitgebreide raadsinformatiebrief vanuit de regio waarin we u separaat informeren over de stand van zaken met betrekking tot de gespecialiseerde jeugdhulp in 2023 en 2024.

Lokaal blijft ook in 2024 het accent liggen op aandacht voor preventie en het versterken van voorliggende voorzieningen (waarmee instroom in jeugdhulp wordt voorkomen), op samenwerking met onderwijs en huisartsen en het behoud van een sterk lokaal Jeugd- en gezinsteam. In 2024 wordt onderzocht hoe de continuïteit en deskundigheid van het Jeugd- en gezinsteam duurzaam kan worden geborgd. Door samen te werken met Kaag en Braasem rondom de jeugd en gezinsteams hopen we de deskundigheid te bevorderen en de kwetsbaarheid te verkleinen.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar geweest?

De vergrijzing neemt steeds verder toe in Nieuwkoop. We zien dan ook dat het aantal aanvragen voor Wmo-maatwerkvoorzieningen, zoals huishoudelijke hulp, verder toenemen. Samen met onze opdrachtnemers in de Wmo proberen wij de inwoners van Nieuwkoop zo goed mogelijk te ondersteunen. Ook in Nieuwkoop ondervinden wij steeds meer hinder van de krapte op de arbeidsmarkt en een landelijke toename van de ondersteuningsbehoefte. Gevolg is dat onze opdrachtnemers niet altijd meer ondersteuning en voorzieningen op tijd kunnen leveren. Er ontstaan dus wachttijsten en er komen meer klachten en signalen van inwoners hierover. Samen met de opdrachtnemers informeren wij onze inwoners hier zo goed mogelijk over en managen wij de verwachtingen. Wij werken samen aan oplossingen voor het verminderen van deze wachttijsten. Denk hierbij aan intensievere samenwerking tussen de opdrachtnemers onderling, efficiënter inzetten van zorg en hulpmiddelen. Ten slotte is het inkomensafhankelijk maken van de huishoudelijke hulp uitgesteld tot 2026. Vanaf januari 2026 zal er voor alle Wmo voorzieningen weer een inkomensafhankelijke bijdrage komen.

Versterken sociale basis

Om de hierboven geschetste knelpunten op een andere wijze te vangen, zijn wij doorgegaan met actief sturen op preventie, het versterken van de sociale cohesie, plannen te maken voor aangepaste woonvormen en zorgen voor een inclusieve openbare ruimte. Verdere uitwerking hiervan komt terug in de preventieagenda en de inzet van de GALA middelen. Het ontwikkelen en uitvoeren van preventieve maatregelen wordt (deels) gedaan door medewerkers van team "de Verbinding":

➤ Sociaal makelaars

De sociaal makelaars hebben een belangrijke rol in het verbinden van partijen in het formele en informele veld en in het ondersteunen van de vrijwilligers. Het afgelopen jaar hebben zij kennis gemaakt met zoveel mogelijk organisaties en verenigingen binnen Nieuwkoop. Er is gestart met het maken van een sociale kaart en het opzetten van een platform voor vrijwilligers waar vraag en aanbod bij elkaar kan worden uitgebracht. Naar verwachting is deze begin 2024 gereed. Een concreet voorbeeld van de werkzaamheden is ook het coördineren van de start van een overkoepelende papierwinkel. Hiermee wordt een

samenwerking beoogd tussen alle organisaties en verenigingen die inwoners helpen met vragen over formulieren, brieven, belastingaangiftes e.d.

Ook zijn de sociaal makelaars gestart met het ontwikkelen van Welzijn op Recept. Samen met de eerstelijnszorg en Tom in de buurt is een werkwijze voor Nieuwkoop ontwikkeld. Op dit moment wordt Welzijn op Recept verder geïmplementeerd en worden welzijnscoaches geworven en opgeleid. Begin 2024 zullen we met een aantal huisartsen starten met Welzijn op Recept.

➤ Sportmakelaar/beweegcoach/cultuurcoach

Deze medewerkers houden de inwoners van Nieuwkoop actief en bevorderen het meedoen aan activiteiten in de samenleving. Zij doen dit door het bekend maken van activiteiten in Nieuwkoop en het bij elkaar brengen van verenigingen en organisaties. De website Nieuwkoop Actief speelt daarbij een belangrijke rol, maar er is ook veel persoonlijk contact. Dit jaar werden voor het eerst de Nieuwkoop Actief weken georganiseerd.

➤ Welzijnshuisbezoeken

In 2023 zijn wij ook doorgegaan met de welzijnshuisbezoeken voor 75 jaar en ouder. De inwoners uit de laatste kernen van de gemeente Nieuwkoop worden nu bezocht. De resultaten van de bezoeken worden geanalyseerd. De uitkomsten zijn een mooie input voor nieuw beleid. Een voorbeeld is dat de uitkomsten over de woonsituatie, de wens en de (on)mogelijkheden om te verhuizen worden besproken in de werkgroep doorstroom. Een werkgroep van gemeente en woningcorporaties, waarin onderzocht wordt hoe inwoners beter en sneller kunnen doorstromen naar passende woningen. Nu de eerste ronde klaar is, is er ruimte om nieuwe thema's, zoals valpreventie, toe te voegen aan de vragenlijst.

Opdracht ondersteuning door Tom in de buurt

Tom in de buurt (TinB) is een belangrijke opdrachtnemer en samenwerkingspartner binnen de Wmo. Dit jaar is het tweede jaar van de nieuwe opdracht Ondersteuning ingegaan. We zien dat TinB in de buurt langzaam uit de opstartfase van de nieuwe opdracht komt en dat de doelstellingen van de opdracht, (zoals: inwoners ontvangen tijdige en passende ondersteuning), steeds meer behaald worden. Gemeente en TinB trekken samen op in een gelijkwaardig partnerschap. Voor inwoners is het ook steeds duidelijker dat TinB de toegang is voor alle Wmo vragen.

Ook zijn specifieke onderwerpen, zoals mantelzorgondersteuning, toegevoegd aan de opdracht van TinB. Het mantelzorgteam ondersteunt de individuele mantelzorger, organiseert gespreksgroepen en trainingen. Er is tevens een speciale ondersteuner voor de jonge mantelzorger. Het mantelzorgteam leidt daarnaast alle medewerkers van TinB op in het herkennen en erkennen van mantelzorg. Op deze wijze worden overbelaste mantelzorgers sneller gesignaleerd, met als doel deze mensen te ondersteunen en te voorkomen dat ze uitvallen.

De opdracht aan TinB is dit jaar uitgebreid met de toegang tot de maatschappelijke opvang en ondersteuning met wonen. Door de toegang subregionaal bij TinB te beleggen is er een betere overgang en samenwerking ontstaan met de lichtere ambulante ondersteuning en Tom Intensief.

Wonen met zorg

Vooruitlopend op de vast te stellen woonvisie, wordt bij de ontwikkeling van nieuwe bouwplannen rekening gehouden met het realiseren van de mogelijkheid tot wonen met zorg en levensloopbestendige woningen. Denk hierbij aan de plannen van Vrouwenakker-West, Buitenwech-Noord en Land van Koppen fase 3. Samen met woningbouwverenigingen wordt verder gewerkt aan het plaatsen van twee Scheve Huisjes en andere vormen van maatschappelijke opvang.

Klanttevredenheidsonderzoek

In 2023 is gestart met een cliëntervaringsonderzoek onder alle Wmo gebruikers. De laatste maanden van het jaar zullen we gebruiken om voldoende respons op te halen. In 2024 hopen we de eerste resultaten te presenteren.

Wat gaan we doen in 2024?

Dienstverlening Wmo bestendigen en waar nodig verbeteren

Voor 2024 staan we binnen de Wmo voor de grote uitdaging om de ondersteuning aan onze inwoners op het huidige niveau te behouden. Er is krapte op de arbeidsmarkt. Zorgaanbieders kunnen moeilijk aan de toenemende vraag voldoen. Lonen en kosten stijgen en budgetten komen onder druk te staan. Het is daarom in toenemende mate belangrijk dat we goed samenwerken met onze opdrachtnemers en met elkaar werkbare oplossingen bedenken om de uitdagingen aan te gaan.

Dit willen we bereiken door:

- Een goede vindbare en laagdrempelige toegang voor alle inwoners van Nieuwkoop. Deze toegang is ook bereikbaar voor andere samenwerkingspartners in het sociaal domein, eerstelijnszorg en informele veld.
- Het maken van werkbare afspraken met opdrachtnemers over hoe zij inwoners informeren wanneer niet aan afgesproken levertijden, kritische prestatie indicatoren en kwaliteitsnormen voldaan kan worden.
- Onderzoeken of er alternatieve vormen van ondersteuning kunnen worden ingezet. Denk hierbij aan inzet van reablement (mensen begeleiden in het weer zelf dingen doen).
- Evalueren of lopende contracten verlengd moeten worden - of opnieuw aanbesteed - met beter aansluitende afspraken op de huidige situatie. Een voorbeeld betreft de contracten van huishoudelijke hulp, we kunnen samen met de aanbieders voor huishoudelijke hulp onderzoeken hoe we de hulp efficiënter kunnen inzetten in de verschillende kernen van de gemeente Nieuwkoop.
- Meer datagedreven te werken. Door beschikbare data uit klantonderzoeken, jaarrapportages van opdrachtnemers, welzijnsbezoeken en dergelijke te analyseren en goed te duiden, kunnen we de effecten van de ingezette ondersteuning beter meten. Waar nodig kan onderbouwd en kan worden bijgestuurd en/of nieuw beleid gemaakt worden.

Sociale basis verder versterken

Een goede en stevige sociale basis binnen de samenleving bevordert de zelfredzaamheid en sociale cohesie van onze inwoners. Inwoners hebben sociale contacten, worden serieus genomen, ondernemen samen dingen, krijgen steun van anderen, horen erbij en hebben interesse in de maatschappij. Meedoen is ook een van de pijlers van positieve gezondheid. Het is dan ook belangrijk dat iedereen kan en mag meedoen, er naar elkaar wordt omgekeken en niemand wordt uitgesloten.

Dit willen we bereiken door:

- Uitvoering te geven aan de plannen van de preventieagenda en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Deze plannen zijn allemaal gericht op meedoen, omzien naar elkaar, inwoners gezonder te laten leven. Het doel is dat zij bijdragen aan een gezonde en actieve levensstijl van onze inwoners, waarbij zo lang mogelijk inzet van zwaardere zorg wordt voorkomen.
- Samenwerking tussen sociaal domein en eerstelijnszorg versterken. Wanneer diverse partijen beter op de hoogte zijn van elkaars werkveld, begrijpen ze elkaar beter en weten ze elkaar beter te vinden, waardoor inwoners sneller op de juiste plek terecht komen als zij ondersteuning nodig hebben.
- Samenwerking tussen formele en informele veld verbeteren en versterken met behoud van de lokale identiteit. Dit doen we op verschillende manieren. Door in de samenwerking met onze contractpartners actief te sturen op samenwerking met de informele organisaties. En door het faciliteren van de connectie tussen beide velden door het team 'De Verbinding'
- De plannen omtrent wonen met zorg verder uit te werken. Zo wordt er meer rekening gehouden met de woonbehoefte van ouderen en andere specifieke doelgroepen met een zorgbehoefte. Hierdoor ontstaat een betere match van vraag en aanbod en kan er doorstroom gecreëerd worden.

Participatiewet en Wet Schuldhulpverlening

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar geweest?

In 2023 zijn we gestart met Schuldhulpmaatje. Schuldhulpmaatje is een vrijwilligersorganisatie die inwoners helpt bij het op orde brengen van hun financiën. Ook helpen ze inwoners om te voorkomen dat ze schulden krijgen of dat schulden hoger worden. Schuldhulpmaatje werkt met goed getrainde (gecertificeerde) vrijwilligers. Samenwerkingsorganisaties kunnen inwoners aanmelden bij Schuldhulpmaatje, maar inwoners kunnen ook zelf contact opnemen.

Het uitkeren van de energietoeslag 2022 is begin 2023 afgerond. Ruim 870 huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum hebben gebruik gemaakt van deze toeslag. Dat is bijna 100% van de doelgroep. Eind 2023 treedt naar verwachting de energietoeslag 2023 in werking. Deze zal doorlopen tot in 2024.

In het afgelopen jaar zijn alle inkomensondersteunende regelingen van de gemeente in kaart gebracht en gebundeld in een handzaam boekje "*Regelingen voor lage inkomens*". Het boekje is verspreid onder de verschillende samenwerkingsorganisaties zoals Tom in de buurt, de Kledingbank en Schuldhulpmaatjes. Ook bij de bibliotheek en het gemeentehuis kunnen inwoners het boekje meenemen.

Wat gaan we doen in 2024?

Werk en Inkomen

Er is nog steeds een krapte op de arbeidsmarkt. Deze wordt met name veroorzaakt door een mismatch op de arbeidsmarkt. Er zijn wel werkzoekenden, maar hun opleidingsniveau sluit niet aan bij de openstaande vacatures. Daarom wordt ook komend jaar weer ingezet op het opleiden van mensen (met arbeidsvermogen) voor de zogenaamde tekortsectoren.

Omdat de meest kansrijke werkzoekenden een baan hebben gevonden, heeft het huidige bestand een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Deze afstand wordt vaak veroorzaakt door meervoudige problematieken, waardoor een traject naar werk nog niet mogelijk is. Ook is het grootste deel van het bestand niet in het bezit van een startkwalificatie.

Er lopen diverse projecten met als doel om deze mensen alsnog een startkwalificatie te laten halen, of, als werk nog een brug te ver is, een trede te laten stijgen op de participatielader, om zo langzaam richting arbeid te klimmen. Overigens zal dat niet voor iedereen haalbaar zijn en is maatschappelijke participatie voor sommige mensen de hoogst haalbare trede.

Om de kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te vergroten, bieden we via Rijnvicus externe (bij werkgevers) en interne passende beroepsgerichte leerwerktrajecten aan. De leerwerktrajecten sluiten zoveel mogelijk aan bij de behoeften van bedrijven in de regio. In 2024 lopen deze projecten door. Het is geen gemakkelijke opgave. En de resultaten zullen ook niet binnen een jaar zichtbaar worden in de uitstroomcijfers.

Voor ondernemers is het vaak ingewikkeld, gecompliceerd en onaantrekkelijk om iemand in dienst te nemen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarom is op 1 juli 2023 de Wet Breed Offensief in werking getreden. Het Breed Offensief is een agenda met verschillende maatregelen om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergroten. Nog te weinig werkgevers hebben iemand met een arbeidsbeperking in dienst. De wet maakt het voor werkgevers eenvoudiger en lonender om mensen met een arbeidsbeperking aan te nemen.

Armoedebestrijding en schuldhulpverlening

- *Vroegsignalering*

Sinds 1 juli 2022 voeren we vroegsignalering van schulden uit. Op basis van signalen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven benaderen we bewoners met betaalachterstanden proactief om hen hulp aan te bieden. Door vroegsignalering voorkom je dat betalingsachterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot een problematische schuldsituatie. Wanneer er sprake is meerdere en/of hoge schulden vindt een huisbezoek plaats. Een huisbezoek heeft tevens een signaalfunctie. In 2024 willen we de samenwerking van vroegsignalering met team Zorg en overlast en andere samenwerkingspartners verstevigen om zo een meer gezamenlijke aanpak te realiseren.

- *Schuldhulpmaatje*

In 2024 willen we Schuldhulpmaatje nog beter op de kaart gaan zetten. We willen dat meer samenwerkingspartners doorverwijzen naar Schuldhulpmaatje, maar ook dat inwoners vaker zelf hulp zoeken bij Schuldhulpmaatje als ze het financiële overzicht kwijt zijn.

- *Energietoeslag 2023*

Op dit moment is het wetsvoorstel nog niet aangenomen door de Eerste Kamer. Naar verwachting zal de wet op 15 oktober 2023 in werking treden. Omdat de wet zo laat is aangenomen, loopt de energietoeslag 2023 door in 2024. Eind 2023 zijn alle huishoudens waarvan bij ons de inkomensgegevens bekend ambtshalve uitbetaald. Nadat de ambtshalve toeslagen zijn uitgekeerd, kunnen huishoudens die de toeslag niet ambtshalve hebben ontvangen (waaronder de groep 120% - 130%) een aanvraag indienen. Naar verwachting kan dat vanaf 1 januari 2024. Wij brengen de energietoeslag 2023 actief onder de aandacht via onze website, social media kanalen en via onze samenwerkingspartners.

- *Kinderen in armoede*

Kinderen in minder draagkrachtige gezinnen vormen een bijzonder aandachtspunt: zij mogen niet de dupe worden van de financiële positie van hun ouders. Het uitgangspunt is: alle kinderen doen mee; geen kind buitenspel. Daarom hebben wij al sinds vele jaren een samenwerkingsovereenkomst met het Jeugdfonds en Stichting Leergeld. Van beide fondsen wordt goed gebruik gemaakt, maar we blijven streven naar een nog groter bereik. We blijven ons daarom ook in 2024 inzetten om het gebruik van deze regelingen nog verder uit te breiden. Dit doen we via onze website en sociale media kanalen, maar ook via onze samenwerkingspartner zoals bijvoorbeeld Tom in de Buurt, Schuldhulpmaatjes, Jeugd en gezinsteam.

- *VoorzieningenWijzer*

In 2024 willen we de VoorzieningenWijzer in gaan zetten als onderdeel van ons minimabeleid, maar ook als preventiemiddel. De VoorzieningenWijzer is een applicatie met alle relevante landelijke en gemeentelijke steunmaatregelen. Door de persoonlijke gegevens van een huishouden in te vullen (zoals o.a. gezinssamenstelling en inkomen) wordt direct duidelijk op welke voorziening een huishouden aanspraak kan maken en hoe hoog het bedrag is waar men recht op heeft. Via de applicatie kan door een hulpverlener direct een aanvraag worden ingediend.

Door de inzet van de VoorzieningenWijzer willen we onze eigen medewerkers en onze samenwerkingspartners een instrument bieden waarmee we ervoor kunnen zorgen dat de huishoudens, die zij terzijde staan, ook daadwerkelijk gebruik maken van de inkomensondersteunde regelingen waar ze recht op hebben, om zo het inkomen te verhogen en de financiële druk te verlagen.

Tot slot

Een nieuwe P&C-cyclus is een gezamenlijk proces om te komen tot optimale producten en een goede informatievoorziening. We hopen u met deze raadsbrief te hebben bijgepraat over de belangrijkste ontwikkelingen op het sociaal domein. We staan uiteraard open voor suggesties van uw kant.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

Nicolette Caspers
Gemeentesecretaris

Robbert-Jan van Duijn
Burgemeester

U kunt de voortgang van uw aanvraag volgen op MijnNieuwkoop.

www.nieuwkoop.nl/mijnnieuwkoop